DADES IDENTIFICATIVES							
Assignatura	HISTÒRIA ECONÒMICA MUNDIAL					**Codi**	16061007
Ensenyament	ECONOMIA					**Curs**	PRIMER
Descriptors	**Cr. total**	**Cr. T**	**Cr. P**	**Tipus**	**Període**	**Cicle**	
	6	4,5	1,5	TRONCAL		PRIMER	
Idioma	CATALÀ						
Prerrequisits							
Departament	ECONOMIA						
Coord./professor	VICENT TEROL GRAU				**e-mail**	Vicent.terol@urv.net	
Web							
Descripció general	L'objectiu fonamental d'aquesta matèria és entendre l'economia actual com a resultat històric, de manera que l'anàlisi de la seva formació i evolució permeti detectar-ne el mecanisme de funcionament i els punts de fricció que l'afecten, tot portant a la comprensió dels problemes i reptes econòmics del present. És per això que el programa dóna preferència a l'evolució econòmica més recent, i aprofundeix en la complexitat dels processos econòmics esdevinguts al llarg dels segles XIX i XX.						

COMPETÈNCIES	
Específiques (tipus A)	A2, A3, A4, A9
Transversals (Tipus B)	B3, B6
Nuclears (Tipus C)	C3, C5

OBJECTIUS D'APRENENTATGE	COMPETÈNCIES RELACIONADES
Conèixer els fets econòmics més importants esdevinguts al món	A9,C5
Identificar les característiques pròpies de cada sistema econòmic	A2, A3, A9, C5
Diferenciar els trets de les diverses polítiques econòmiques desenvolupades al segle XX	A2, A4, A9, C5
Comparar els diversos models d'industrialització esdevinguts als segles XIX i XX	A3, A9, C5
Construir gràfics, quadres i mapes econòmics a partir de sèries estadístiques temporals	A5, C5
Contribuir a resoldre situacions econòmiques actuals mitjançant la perspectiva històrica dels fets econòmics	A4, C5
Avaluar les conseqüències i les implicacions dels fets històrics més importants esdevinguts al segle XX	B6, C5
Prendre consciència de les dificultats, els costos humans i els problemes que genera el creixement	B6, C3, C5
Relativitzar els sistemes, els mètodes i els coneixements	C3, C5

CONTINGUTS	
Bloc/tema/mòdul	**Descripció**
Tema 1	**Les economies preindustrials: població, agricultura, comerç i manufactura a l'època moderna.** . Característiques generals de l'economia preindustrial. . La relació població-recursos. La teoria malthusiana. . L'agricultura tradicional i les transformacions agràries. . Formes de distribució de la renda agrària. . L'explotació camperola. . Intercanvi i especialització com a factors de creixement econòmic. . El creixement de la demanda i la crisi del sistema gremial. . Les relacions econòmiques del món urbà i del món rural. . La manufactura urbana i la rural: la protoindustrialització. . L'organització empresarial de la producció i del comerç. . Els diferents processos de l'expansió comercial europea.
Tema 2	**La Revolució Industrial** . La dinàmica i els factors de la R.I. a Gran Bretanya. . El paper de la demanda i el creixement demogràfic. . Transformacions tècniques i innovacions. . Canvis en l'organització empresarial. . Recursos naturals, consum energètic i transports. . La política institucional. . El paper de l'agricultura. . Estalvi i formació de capital. . Organització i diversificació del sistema financer. . Població activa britànica: distribució, classes, nivell de vida.
Tema 3	**La difusió de la industrialització** . El model de difusió industrial. . El cas belga. . El model industrial francès: un cas anòmal. . La Unió Duanera i les característiques del creixement alemany. . L'aparició d'una gran potència industrial: els USA. . El canvi de ritme d'un país endarrerit: Itàlia. . La industrialització al Japó. . Les característiques de la segona revolució tecnològica. . Els límits del model de creixement britànic.

Tema 4	**L'economia mundial al segle XIX.** . El comerç internacional: necessitat i importància. . La política comercial. . Expansió i nova estructura dels intercanvis. . Els efectes del comerç: recursos disponibles, difusió de tecnologies i obstacles per al desenvolupament. . Els sistemes monetaris: característiques i funcionament. . Aparició i desenvolupament del diner bancari. . Els efectes del patró-or: evolució i política monetària. . Els moviments internacionals de capital. . La influència de la industrialització sobre els països endarrerits. . Les respostes en aquests països: condicionaments naturals i socials.
Tema 5	**Reconstrucció i desequilibris de l'economia internacional: la primera postguerra mundial.** . L'herència de la guerra: pèrdues i reordenació del territori. . Deutes, reparacions de guerra i desordre monetari. . Inflacions i hiperinflacions: el cas alemany. . El retorn al patró-or. . Formació i desenvolupament de l'economia socialista centralitzada. . Creixement i desequilibris de l'economia internacional. . La reestructuració del comerç mundial. . Tensions en el sistema financer: prèstecs internacionals i paper USA
Tema 6	**La crisi econòmica dels anys trenta.** . Els orígens de la depressió econòmica: els USA. . Els problemes del sector agrari. . Producció industrial, salaris i beneficis. . L'especulació, la política monetària i el crack. . La Gran Depressió: conseqüències econòmiques i socials. . Les vies de difusió de la crisi. . Les respostes a la crisi. . Els Estats Units i el *New Deal*. . Les crisis i diferents estratègies de les economies europees. . La crisi als països exportadors de productes primaris.
Tema 7	**L'època daurada de l'economia capitalista.** . Costos i conseqüències econòmiques de la Segona Guerra Mundial. . La reconstrucció: Acords de Bretton-Woods i Pla Marshall. . La política econòmica keynesiana i el paper de l'Estat. . La dinàmica del creixement durant l'època daurada, 1945-1973. . L'extensió del model stalinià després de la Segona Guerra Mundial. . El *cercle virtuós*: un creixement que provoca creixement. . El canvi estructural: el comportament de l'oferta i la demanda. . Les desigualtats en el creixement econòmic mundial.

Tema 8	**La fi de l'expansió: la crisi dels anys setanta i vuitanta.** . La crisi dels anys setanta. . Del *cercle virtuós* al *cercle viciós*: l'estanflació. . Increment demogràfic, dependència alimentària i crisi ecològica. . Canvis en la política econòmica: la crisi de l'Estat del benestar. . L'ampliació de l'escletxa entre els països rics i pobres. . L'enfonsament d'un gegant: disfuncions i reformes fallides a l'URSS. . Els EEUU i els nous reptes econòmics de la Unió Europea. . L'economia mundial durant la darrera dècada.

METODOLOGIA	
Tipologia	**Descripció**
Activitats introductòries	
sessió magistral	45 hores a l'aula (4,5 crèdits teòrics). A través seu, el professor establirà els eixos fonamentals de la matèria, aportarà la informació més rellevant sobre cada tema i situarà els diversos aspectes en el context de la disciplina històrica. A títol indicatiu, considerem que l'alumne pot assolir perfectament aquests continguts amb una dedicació diària de mitja hora.
resolució de problemes, exercicis a l'aula ordinària	10 de les 15 hores de classes pràctiques (1 crèdit). Al ritme que els continguts teòrics ho requereixin, s'introduirà l'aparell estadístic i gràfic que apuntala, demostra o il·lustra la veracitat de la informació aportada. En el nostre cas, comptem amb una eina específicament elaborada per a la nostra docència, MUIÑOS-TEROL (2004) *Materials d'Història Econòmica*, amb una bateria de gràfics, quadres, mapes, textos històrics, etc. Atès que la resolució d'aquests exercicis, implicats en l'avaluació, va íntimament lligada al seguiment de les classes teòriques, considerem que un quart d'hora de repàs serà suficient per tal que l'alumnat pugui abordar-los.
debats	. 5 de les 15 hores pràctiques a l'aula (0,5 crèdits). Sobre la base de la informació anterior, hom assenyalarà a l'alumne la lectura d'articles o capítols de llibre de poca extensió, triats de manera que explicitin una controvèrsia històrica, que després caldrà posar en comú i debatre a l'aula. Considerem, a títol indicatiu, que aquestes lectures i la seva elaboració requeriran 10 hores de treball anual de cada alumne.
pràctiques externes	En el nostre cas, consistiran en el treball de l'alumnat a Arxius Històrics o bé d'empreses, de la documentació dels quals se'n derivarà el treball que especificarem a l'apartat següent. El professor guiarà aquesta activitat de prop, tot indicant el material específic a buidar. L'experiència ens demostra que el contacte amb les etapes més embrionàries de la recerca històrica engresca l'alumnat, i el fa comprendre realment el procés històric. Hem considerat, a títol indicatiu, que l'alumne haurà de dedicar 20 hores anuals al buidat d'aquesta informació.
treballs	Íntimament lligat a l'apartat anterior, es tracta d'analitzar les dades obtingudes, i elaborar unes conclusions amb la incorporació de bibliografia. Hem considerat que l'alumne necessitarà 10 hores per fer aquesta tasca. Cal tenir en compte que tots els continguts –teòrics, pràctics, de debat i del treball- guarden una íntima connexió en aquesta matèria.

PLANIFICACIÓ[1]

Tipologia d'activitat *Què es fa a l'assignatura?*	Atenció personalitzada *L'activitat implica atenció personalitzada*	Avaluació *Té implicació a la qualificació*	Hores de classe *Aula ordinària*	Hores presencials fora de l'aula *Entorn acadèmic guiat*	Factor de treball de l'alumne	Hores de treball personal de l'alumne *(A o B xC)*	Hores totals *(A+B+D)*	
Activitats introductòries						0,00	0,00	
Sessió magistral	X		45,00		0,50	22,50	67,50	
Debats	x		5,00		2,00	10,00	15,00	
Treballs	x	x		1,00	10,00	10,00	11,00	
Pràctiques externes (de camp/sortides)	x	x		1,00	20,00	20,00	21,00	
Resolució de problemes, exercicis a l'aula ordinaria	x	x	10,00		0,25	2,50	12,50	
Atenció personalitzada						5,00	5,00	
Proves de desenvolupament		x	1,00		16,00	16,00	17,00	
Proves pràctiques		x	1,00			0,00	1,00	
							150,00	6

ATENCIÓ PERSONALITZADA

Tipologia	**Descripció**
Sessió magistral	Resoldre els dubtes que la informació donada presenti a l'alumne.
Resolució problemes	Atès que hom deurà repetir un exercici incorrecte, i que té implicacions en l'avaluació, caldrà resseguir la trajectòria de cada alumne de manera individualitzada.
Debats	Marcar les línies que cada alumne ha de seguir i resoldre dificultats de les lectures.
Pràctiques externes	Determinar amb l'alumne la documentació que cal buidar, i acompanyar-lo, si s'escau, a l'Arxiu corresponent el primer dia.
Treball	Suggerir la línia d'anàlisi possible, recomanar bibliografia i resoldre dubtes.

AVALUACIÓ

Tipologia	**Descripció**	**%**
Proves desenvolupam.	Preguntes obertes sobre un tema, amb resposta extensa. Entenem un examen de 2 hores, la primera de les quals seria dedicada a aquest tipus de prova. L'examen en conjunt representa el 40% de la nota final, i hem considerat que l'alumne l'hi ha de dedicar en conjunt 16 hores de repàs, atès el procés d'avaluació continuada durant el curs	30
Proves pràctiques	Utilització dels coneixements teòrics per analitzar i situar sèries, mapes o textos històrics. Ocuparia la segona hora de l'examen, i el seu pes relativament inferior ve donat pel fet de comptar amb els exercicis lliurats al llarg del curs, que es comptabilitzen més avall.	10
Resolució d'exercicis a l'aula	Resultat de la impartició de classes pràctiques, es recolliran a la fi de cada una d'elles, i caldrà repetir-los si no arriben a un mínim de correcció.	20
Pràctica externa	Buidat de fonts històriques primàries. Forma bloc amb el treball que caldrà presentar a la fi de curs. El format, únic, inclou aquest buidat i l'elaboració posterior, i representa en conjunt el 30% de la nota final.	20

[1] Les dades que apareixen a la taula de planificació són de caràcter orientatiu, considerant l'heterogeneïtat de l'alumnat.

Treball	Anàlisi i elaboració de les fonts anteriors. Forma bloc amb la pràctica externa. El format, únic, inclou el buidat i aquesta elaboració, i totes dues representen el 30% de la nota final.	10
VIA ALTERNATIVA	ROMANDRÀ OBERTA UNA VIA D'ACCÈS DIRECTE A EXAMEN (prova de desenvolupament i pràctica), amb l'elaboració del treball. En aquest cas, Examen Treball	 70 30

FONTS D'INFORMACIÓ	
Bàsica	-ALDCROFT, E.A. (1997) *Historia de la economía europea, 1914-1990.* Barcelona, Crítica. - CAMERON, R. (1990 i següents) *Historia Económica Mundial. Desde el Paleolítico hasta el presente.* Madrid, Alianza Ed. - DDAA (1993) *Lectures d'Història Econòmica Mundial.* Barcelona, P.U.B. - DE VRIES, J. (1990) *La economía de Europa en un periodo de crisis, 1600-1750.* Madrid, Cátedra. - FOREMAN-PECK, J. (1995) *Historia Económica Mundial. Relaciones económicas internacionales desde 1850.* Madrid, Prentice Hall. - HERNANDEZ, M. Et altri (2004) *Historia Económica Mundial.* Barcelona, Crítica. - KENWOOD, A.G.-LOUGHEED, A.L. (1997) *Historia del desarrollo económico internacional.* Madrid, Istmo. - MUIÑOS, M.J.-TEROL, V. (2004) *Materials d'Història Econòmica.* Valls, Cossetània-URV. - WRIGLEY, E.A. (1985 i següents) *Historia y población*. Barcelona, Crítica.

Complementària	- ANDERSON, M. (1988) *Aproximación a la historia de la familia occidental, 1500-1914.* Madrid, Siglo XXI. - BERG, M. (1987) *La era de las manufacturas, 1700-1820. Una nueva historia de la revolución industrial británica.* Barcelona, Crítica. - CIPOLLA, C.M. (ed) (1981-84) *Historia Económica de Europa*. Diversos volums. Barcelona, Ariel. - CIPOLLA, C.M. (1990) *Historia Económica de la Población mundial.* Barcelona, Crítica. - EICHENGREEN, B. (2000) *La globalización del capital: historia del sistema monetario internacional.* Barcelona. - GALBRAITH, J.K. (1985) *El crac del 29.* Barcelona, Ariel. - KINDLEBERGER, C.P. (1988) *Historia financiera de Europa occidental.* Barcelona, Crítica. - KRIEDTE, P. (1982) *Feudalismo tardío y capital mercantil.* Barcelona, Crítica. - LANDES, D.S. (1979) *Progreso tecnológico y revolución industrial.* Madrid, Tecnos. - LIVI-BACCI, M. (1990) *Historia mínima de la población mundial*. Barcelona, Crítica. -MADDISON, A. (1991) *Historia del desarrollo capitalista. Sus fuerzas dinámicas.* Barcelona, Ariel. - MADDISON, A. (1997) *La economía mundial, 1820-1992.* Madrid, OCDE. - NOVE, A. (1983) *Historia económica de la Unión Soviética.* Madrid, Alianza Ed. - PIORE,M.J.-SABEL, Ch.f. (1990) *La segunda ruptura industrial.* Madrid, Alianza Ed. - SLICHER VAN BATH, B.H. (1974) *Historia agraria de la Europa Occidental, 500-1850.* Barcelona, Península. - TEMIN, P. (1988) *La nueva historia económica. Lecturas seleccionadas.* Madrid, Alianza Ed. - WALLERSTEIN, I. (1998) *El moderno sistema mundial.* 3 vols. Madrid, Siglo XXI. - WRIGLEY, E.A. (1992) *Gentes, ciudades, riqueza*. Barcelona, Crítica.
Altres recursos	

RECOMANACIONS
Assistència obligatòria en 2/3 del total.